

Sjálvsagt skal ein og hvør í einum frælsu og fólkaræðisligu landi gera sær sína egnu meting og lívsáskoðan, men alt við máta

hvat hugskygni velja vit so at fylgja úr rúgvuni av meiningum? Er tað persónliga fatanin hjá valdsmenniskjum sum Trump, Putin ella norðurkoreanska Kim, sum skulu tendra nýggjar vitanarvitar í heiminum, ella skulu tey, sum valda, arbeiða samsvarandi vísindagrundaðari próvførslu? Vísindafólk eru myndugleiki á sínum fakøki, eins og skipsførarar eru myndugleiki at føra skip. Tí er umráðandi, at samfelagið, politiska skipanin, almennir og privatir stovnar gagnnýta ser-

frøðina og menna vísindagrundaðar tilgongdir. Sjálvsagt skal ein og hvør í einum frælsu og fólkaræðisligu landi gera sær sína egnu meting og lívsáskoðan, men alt við máta. Eisini við tollyndinum.

Evolutionáslívfrøðingurin og vísindaríthøvundurin, Richard Dawkins, lýsti avnóktanina av tí opinlýsa og granskargrundaða veruleikanum soleiðis: "Of course we should be open-minded, but not so open-minded that our brains fall out!"

Vísindalig uppaling

Gransking á føroyska universitetinum er í menning, og seinastu fimm árin er talið á vísindaligum greinum í dygdargóðum javnlíkamettum tíðarritum tvífaldað. Tað verður granskað nógv meira fjølbroytt og í samstarvi við aðrar stovnar. Miðling av gransking er eisini bøtt, og serfrøðingar eru í dag í størri mun í starvi á almennum stovnum og í privatum fyrirkum.

Men okkum tørvar betri samskipan av føroyskari gransking, og okkum tørvar betri vísindaligt "dannili".

Fólka- og miðnámskúlar eiga at skipa ítøkiliga frálæru í, hvat vitan er, eiga at kveikja forvitni og undran, umframt at læra grundleggjandi vísindalig háttaløg. Ein sterkari vísindalig uppaling gevur betri innlit og størri ábyrgd. Tí hvussu kanst tú til dømis gerast tilvitaður og virkin, tá tað ræður um teir ógvusligu umhvørvisavbjóðingarnar, sum standa fyri framman, um tú lítið og einki veit um náttúruna? Um

tú ikki kennir blómurnar ella fuglarnar í haganum, um tú ikki veit, hvat vindur, ljós og myrkur eru, hví árstíðirnar ella flóð og fjøra skifta, sum tær gera, ella menningarsøguna hjá lívinum og tær sjálvum?

Miðlarnir eiga at duga betur at miðla gransking og at skilja ímillum tilvildarligar kanningar

og vísindaliga gransking, og okkum tørvar ein almennan granskingspolitikk og eitt greiðari útspæl frá myndugleikunum um, hvat Føroyar ætla við vísindi og gransking.

Tí hvussu kanst tú til dømis gerast tilvitaður og virkin, tá tað ræður um teir ógvusligu umhvørvisavbjóðingarnar, sum standa fyri framman, um tú lítið og einki veit um náttúruna?